

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง

กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

รุ่นที่ ๑๓๘

พ.ศ.๒๕๖๕

หมวดวิชาที่ ๑ บฝ.ก.๒-๘ (การเขียน) เรื่อง การเขียนบทความ

ยศ-ชื่อ-สกุล เรืออากาศเอกหญิง สุพัตตรา แก้ววิชิต

สัมนนาที่ ๙ หมายเลขประจำตัว ๐๙๑๐

ชื่ออาจารย์ผู้ควบคุม นาวาอากาศเอก ญัฐพงศ์ วังเมือง

นาวาอากาศตรี อรรถพงษ์ อัครศิริสกุล

วันที่ ๖ เดือน มกราคม พ.ศ.๒๕๖๕

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักสูตรนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ ๑๓๘

โครงการเขียนบทความ

ยศ - ชื่อ - สกุล ร.อ.หญิง สุพัตตรา แก้ววิชิต สัมนนาที่ ๙ หมายเลข ๐๙๑๐

ชื่อเรื่อง สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก)

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ให้ผู้อ่านทราบถึงคุณลักษณะของความเป็นผู้นำของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) ในประเด็นของความมุ่งมั่นในงาน ความไม่เห็นแก่ตัว รวมทั้งการนำบทเรียนที่ได้รับจากการศึกษาผลงานของพระองค์ท่านมาประยุกต์ใช้

“ตามโบราณราชประเพณีของประเทศในตะวันออก ถือกันว่า ถ้ากษัตริย์พระองค์ใดมีช้างเผือกเกิดขึ้นในรัชกาล ก็นับได้ว่าเป็นผู้มีพระภุชดาภิหารและบุญญาธิการสูง เพราะช้างเผือกจะเกิดมาคู่บุญบารมีของกษัตริย์เท่านั้น แม้จะมีแค่เชือกเดียวก็ตาม” แต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีกษัตริย์พระองค์หนึ่งที่มีช้างเผือกคู่บารมีถึง ๗ เชือก กษัตริย์พระองค์นั้นคือ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) ซึ่งท่านมีช้างเผือกมากกว่ารัชกาลใด ๆ ในสมัยอยุธยาจนมีสมญานามว่า “พระเจ้าช้างเผือก” นั้นแสดงให้เห็นว่าท่านต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและบุญญาธิการมากอย่างยิ่ง จึงเป็นประโยชน์อย่างมากที่ควรจะศึกษาพระราชประวัติและผลงานของพระองค์ท่าน พร้อมกับวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของความเป็นผู้นำของพระองค์ท่านผ่านการเทียบเคียงคุณลักษณะความเป็นผู้นำในหัวข้อของความมุ่งมั่นในงาน ความไม่เห็นแก่ตัว อีกทั้งยังสามารถนำบทเรียนที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาปรับใช้ดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันต่อไป

คุณลักษณะความเป็นผู้นำของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) ที่มีความโดดเด่นและจะขอกกล่าวถึงเป็นอันดับแรกคือ ความมุ่งมั่นในงาน แต่เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผู้เขียนต้องขอกกล่าวพระราชประวัติของพระองค์ท่านโดยสังเขป ดังนี้ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิเสด็จพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ.๒๐๔๘ มีพระนามเดิมว่า พระเยาวราช ต่อมาคือ พระเทียรราชา สันนิษฐานว่าเป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ อันประสูติจากสนมและทรงเป็นสมเด็จพระอนุชาของสมเด็จพระไชยราชาธิราช พระองค์มีพระอัครมเหสี คือ สมเด็จพระสุริโยทัยและมีพระราชโอรส และพระราชธิดาห้าพระองค์ คือ พระราเมศวร พระมหินทร์ พระสวีสติราช พระบรมดิลก และพระเทพกษัตริ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) เสด็จขึ้นครองราชย์ พ.ศ.๒๐๙๑ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๑๕ แห่งกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิเสด็จสวรรคต เมื่อปี พ.ศ.๒๑๑๑ สิริพระชนมพรรษา ๖๔ พรรษา ครองสิริราชสมบัติได้ ๒๐ ปี โดยในช่วงที่ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) ทรงครองราชย์พระองค์ทรงมีความมุ่งมั่นในงาน โดยพระองค์ได้มุ่งมั่นในการพัฒนากิจการต่าง ๆ ด้านการทหาร

สำหรับ...

สำหรับเตรียมการรับสงครามและป้องกันบ้านเมือง ดังจะเห็นได้จาก ในระหว่างปีพ.ศ.๒๐๙๒ - ๒๑๐๖ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดให้ปรับปรุงกิจการทหาร และเสริมสร้างบ้านเมืองให้มั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันคือ ใช้พระนครเป็นที่มั่นเมื่อ พ.ศ.๒๐๙๒ ทรงให้ก่อกำแพงพระนครหรือยุรยาก่ออิฐถือปูนตามแบบฝรั่งเป็นครั้งแรก จากเดิมที่ถมดินเป็นเชิงเนินแล้วปักเสาไม้ระเนียดด้านบน โปรดให้รื้อกำแพงเมืองหน้าด่านชั้นนอกออก ๓ เมืองคือ สุพรรณบุรี ลพบุรี และนครนายก เพื่อป้องกันมิให้ข้าศึกอาศัยเป็นที่ตั้งมั่น นอกจากนั้นยังได้ให้สำรวจบัญชีสามะโนครวใหม่ ตามหัวเมืองชั้นในทุกหัวเมือง ทำให้ทราบจำนวนชายฉกรรจ์ที่สามารถทำการรบได้ และทรงตั้งเมืองใหม่ขึ้น ๓ เมือง เพื่อให้เป็นที่รวมพลและง่ายต่อการเกณฑ์เข้าพระนคร โปรดให้แปลงเรือแซ คือ เรือยาวตีกรรเชียง ใช้คนพาย ประมาณ ๒๐ คน เป็นเรือชัย ที่มีปืนใหญ่ยิงได้ที่หัวเรือ และหัวส้ว คือการพัฒนาเรือรบนั่นเอง ซึ่งก็คือเรือที่ใช้ในพระราชพิธีปัจจุบัน จากพระราชกรณียกิจดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าพระองค์มีความมุ่งมั่นในงาน โดยท่านทรงปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นกษัตริย์ของพสกนิกรซึ่งในขณะนั้นมีการทำสงครามอยู่ตลอดเวลาพระองค์จึงมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติพระราชกรณียกิจทางด้านการทหารอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ด้วยทรงเห็นแก่ประโยชน์ของบ้านเมืองและประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งเหตุนี้เองสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) จึงเป็นแบบอย่างในคุณลักษณะของความเป็นผู้นำในหัวข้อความมุ่งมั่นในงานอย่างแท้จริง

คุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่เด่นอีกประการหนึ่งของ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) คือ ความไม่เห็นแก่ตัว ดังจะได้ยกตัวอย่าง สงครามครั้งประวัติศาสตร์ที่หลาย ๆ ท่านน่าจะทราบเป็นอย่างดี ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องช้างเผือกครั้งแรกเกิดขึ้นใน พ.ศ.๒๐๘๖ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องสูญเสียสมเด็จพระสุริโยทัยที่ทรงสิ้นพระชนม์บนคอช้าง ซึ่งในสงครามครั้งนั้นแม้จะสูญเสียพระอัครมเหสี แต่สมเด็จพระมหาจักรพรรดิก็กไม่ทรงท้อพระทัย ไม่ทรงเห็นแต่พระองค์เองทิ้งเหล่าทหารที่กำลังสู้รบเนื่องมาจากตัวท่านที่เพิกสูญเสียพระอัครมเหสีในการสู้รบ แต่พระองค์ยังคงสู้รบเคียงบ่าเคียงไหล่กับเหล่าทหารและได้นำปืนใหญ่ใส่เรือไปถล่มค่ายพม่า จนกระทั่งพระเจ้าตะเบงชเวตตี้ถอนทัพกลับไป นอกจากนี้ยังมีหลายเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าพระองค์ไม่ทรงเห็นแก่พระองค์เองโดยในที่นี้จะขอยกมาเพียงหนึ่งเหตุการณ์ที่สมเด็จพระเจ้าหงสาวดีตรัสว่า จะขอพระยาจักรีและพระสุนทรสงครามไปด้วยพระราชโอรส สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้าก็ยอมให้แล้วตรัสว่า อาณาประชาราษฎร์หัวเมืองและข้าขอบขัณฑสีมาซึ่งกองทัพบ้างไว้นั้น ขอไว้สำหรับพระนครเถิด สมเด็จพระเจ้าหงสาวดีก็บัญชาให้ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้าส่งสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระราเมศวร และพระยาจักรี พระสุนทรสงคราม กับช้างพลายเผือก ๔ เชือก คือ พระคเชนโทรดม พระบรมไกรสร พระรัตนากาศ พระแก้วทรงบาตร ให้สมเด็จพระเจ้าหงสาวดีแล้วเสด็จเข้าพระราชวัง (มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ๒๕๕๔) เหตุการณ์ครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความเสียสละไม่เห็นแก่ตัวของพระองค์ เนื่องจากทรงยกพระราชโอรสซึ่งเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า การที่ผู้เป็นพระบิดาต้องยกพระราชโอรสให้กับฝ่ายข้าศึกไปนั้นจะมีความเสียพระทัยเพียงใด ทั้งนี้ยังรวมถึงช้างเผือกอีก ๔ เชือกที่ทรงยกให้แก่สมเด็จพระเจ้าหงสาวดีโดยทรงขอแลกกับประชาราษฎร์ที่ถูกจับตัวในขณะนั้น ยิ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้ที่เสียสละ

ไม่เห็น ...

ไม่เห็นแก่ตัวของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง ที่ทรงอยากจะให้สงครามจบลงด้วยความสงบโดยเห็นแก่ประชาราษฎร และชาติบ้านเมืองโดยยอมแลกกับสิ่งที่รักมากที่สุดของพระองค์

จากพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจที่สำคัญ ของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) จะพบว่าคุณลักษณะความเป็นผู้นำของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) ที่เราสามารถยึดถือและนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนให้ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับความมุ่งมั่นในงาน นั้น คือเมื่อเราได้รับการฝึกในการทำสิ่งใดแล้วเราต้องอุทิศตนเองปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ พัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยใช้ทั้งความสนใจและใส่ใจ ตั้งใจในทุกด้านของการทำงาน หากมีอุปสรรค หรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ก็ต้องไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เข้ามา ยังคงต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับจิตใจของเราเอง เพื่อให้งานที่เราได้รับมอบหมายบรรลุตามภารกิจที่ตั้งไว้ ในส่วนเรื่องความไม่เห็นแก่ตัวนั้น เราเองก็ทราบกันอยู่บ้างว่าในสังคมที่ยังคงมีความวุ่นวายเหมือนดังเช่นทุกวันนี้สิ่งหนึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากความเห็นแก่ตัวของแต่ละบุคคลที่มักจะเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองจนในบางครั้งการกระทำที่มีความเห็นแก่ตัวนั้นยังผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างทำให้เกิดความขัดแย้งและความวุ่นวายในสังคม ดังนั้นจากการศึกษาพระราชประวัติของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) ท่านได้ใช้ความไม่เห็นแก่ตัวของพระองค์ท่านเสียสละพระราชโอรสและช้างเผือกจนทำให้สงครามสงบบ้านเมืองกลับมาปกติสุข ซึ่งสิ่งนี้ทำให้เราเห็นว่าเพียงเราไม่เห็นแก่ตัวเสียสละสิ่งเล็กน้อยที่อาจจะไม่ได้สำคัญมากเหมือนเช่นพระองค์ท่าน หน่วยงานหรือองค์กรของเราก็อาจจะมีความสุขไม่เกิดความขัดแย้ง ทั้งยังทำให้ภารกิจขององค์กรสำเร็จลุล่วงอีกด้วย ซึ่งอาจจะเป็นการเสียสละเวลาเพื่อส่วนรวม หรือการทำความดีต่าง ๆ โดยไม่หวังผลตอบแทน เพียงเท่านั้นก็เชื่อว่าจะส่งผลให้การใช้ชีวิตของเรามีความสุขและประสบความสำเร็จได้เช่นกัน

ดังจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาที่ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) เสด็จขึ้นครองราชย์นั้นพระองค์ท่านทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีบุญญาธิการและยังเป็นผู้ที่มีความสามารถโดยพระองค์ท่านได้ยึดคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดี ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งมั่นในการทำงานในการด้านคิด ยุทธศาสตร์การรบการทหาร โดยการจัดทำและวางรูปแบบกำแพงเมืองเพื่อป้องกันข้าศึกใหม่ ส่วนความไม่เห็นแก่ตัวของพระองค์ท่าน โดยได้ทรงเสียสละพระราชโอรสและช้างเผือกเพื่อเป็นการสงบสงคราม ซึ่งคุณลักษณะของความเป็นผู้นำทั้งสองประการนี้ เราควรนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านความมุ่งมั่นในงาน ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ส่วนด้านความไม่เห็นแก่ตัวนั้น เราควรมีเสียสละเพื่อส่วนรวม องค์กร และหน่วยงาน ประเทศชาติบ้านเมืองดังนั้นจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก ที่เราควรจะศึกษาถึงคุณลักษณะความเป็นผู้นำของพระองค์ท่านเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ และเป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และสิ่งที่สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า (พระเจ้าช้างเผือก) ท่านได้ทรงมองให้กับประชาราษฎร และบ้านเมืองนั้นทำให้เห็นได้ว่า ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าใด “พระมหากษัตริย์ก็ยังเป็นกำลังของคนทุกหย่อม” ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

.....

บรรณานุกรม

มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พระเทียรราชฯ) พิมพ์ครั้งที่ ๑ นามานุกรม
พระมหากษัตริย์ไทย กรุงเทพฯ โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ ๒๕๕๔

โรม บุนนาค. “พระเจ้าช้างเผือก” [ออนไลน์.] เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/online/section/detail/9600000089731> ๒๕๖๐. สืบค้น ๔ มกราคม ๒๕๖๕.

อภิรักษ์ กาญจนคงคา. “อาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ตอนที่ 11: พระยอดฟ้า, ขุนวรวงศาธิราช และสมเด็จพระ
มหาจักรพรรดิ.” [ออนไลน์.] เข้าถึงได้จาก: <http://huexonline.com/knowledge/19/200/>
๒๕๖๓. สืบค้น ๖ ธันวาคม ๒๕๖๔.